

KAUPUNGINJOHTAJAN TALOUSARVIOESITYS 2023 JA TALOUSSUUNNITELMA 2023-2025

Timo Koivisto

kaupunginjohtaja

24.10.2022

JYVÄSKYLÄ

TALOUSARVON 2023 LÄHTÖKOHDAT

- Vuoden 2023 talousarvioesitys on historiallinen, sillä hyvinvointialueuudistuksesta johtuen kaupungin talous pienenee noin 60 %.
- Muutoinkin talouden toimintaympäristö on hyvin epävakaa ja ennustamaton:
  - Sota Euroopassa
  - Historiallisen kova inflaatio ja nousevat korot
  - Energiapula ja kohonneet energian hinnat
  - Rakennuskustannuksien nousu ja tarvikkeiden saatavuusongelmat
  - Työvoiman rekrytointihaasteet
  - Julkisen talouden miljardialijäämät
  - Historialliset hallinnolliset uudistukset – Hyva ja TE-palvelu-uudistus
  - Jne.

VM:N KESKEISET TALOUDEN ENNUSTELUVUT 9/2022

Keskeiset ennusteluvut

Talouden keskeisiä tunnuslukuja - Syyskuu 2022

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
BKT:n määrän muutos, %	-2,2	3,0	1,7	0,5	1,4	1,5	1,4
Työttömyysaste, %	7,7	7,7	6,6	6,7	6,5	6,4	6,3
Työllisyysaste, %	70,7	72,3	73,9	73,8	74,1	74,4	74,7
Julkisyhteisöjen nettoluotonanto ¹ , % BKT:sta	-5,5	-2,7	-1,4	-2,2	-2,2	-2,4	-2,4
Valtionhallinto	-5,5	-3,3	-2,3	-3,0	-2,9	-3,1	-3,1
Paikallishallinto	0,0	-0,2	-0,4	-0,4	-0,4	-0,5	-0,6
Hyvinvointialueet				-0,2	-0,3	-0,4	-0,4
Sosiaaliturvarahastot	0,0	0,8	1,3	1,4	1,4	1,5	1,6
Julkisyhteisöjen rakenteellinen jäämä, % BKT:sta	-3,8	-2,0	-1,0	-1,5	-1,7	-2,2	-2,4
Julkisyhteisöjen velka ² , % BKT:sta	74,8	72,3	71,2	72,7	74,1	75,2	76,0
Valtionvelka ³ , % BKT:sta	52,5	51,2	50,8	52,0	53,1	53,7	54,1
Paikallishallinnon velka ² , % BKT:sta	13,2	12,9	12,6	10,9	11,1	11,3	11,6
Hyvinvointialueiden velka ² , % BKT:sta				2,1	2,3	2,5	2,8

¹ Valtionhallinnon alijäämäluvut sisältävät puolustusvoimien hävittäjähankinnat vuodesta 2025 alkaen. Hankinnat kirjautuvat kansantalouden tilinpidon alijäämään suoriteperusteisesti eli hankintojen toimitusajankohtana.

² EDP-velka

³ Valtiokonttorin liikkeelle laskema velka

Lähteet: Tilastokeskus, Valtiovarainministeriö

- Venäjän hyökkäys Ukrainaan kaikkine heijastusvaikutuksineen on lisännyt talouden kehitysarvion epävarmuutta merkittävästi.
- VM:n ennusteen 9/2022 mukaan Suomen BKT:n kasvu on vuonna 2023 yhteensä 0,5 %. Ennuste on heikentynyt kevään tilanteeseen verrattuna -1,0 %.
- Tulevien vuosien osalta kasvunäkymä on vaimea, noin 1,5 %/vuosi.
- Työllisyysasteen ennustetaan pysyvän vuonna 2023 kuluvan vuoden tasolla ja vähitellen parantuvan kehyskaudella.
- Valtion ja julkisyhteisöjen talous pysyy syvästi alijäämäisenä vuodet 2023-2026. Arvio kestävyysvajeesta on noin 9,0 Mrd. euroa.

KUNTATALOUDEN KEHITYSARVIO 2023-2026

- Syksyn kuntalousennusteessa ei merkittäviä muutoksia kevään ennusteeseen verrattuna.
- Kuntatalouden kehitysarvion mukaan vuosi 2023 on tuloksella ja rahoitusjäämällä mitattuna ylijäämäinen. Kuntatalouden ylijäämä johtuu ennen kaikkea hyvinvointialueuudistukseen liittyvästä verotulojen kertymärytmin muutoksesta.
- Vuodesta 2024 alkaen kuntatalous on rahoitusaliylijäämäinen.
- Kuntatalouden tilanne heikkenee, lainakanta nousee ja sopeutustarve kasvaa kehyskauden loppua kohden.
- Kuntatalousohjelma on vuosien 2024-2026 osalta tekninen. Kuntapolitiikan sisältöön vaikuttaa maan tulevan hallituksen hallitusohjelma ja politiikkalinjat.

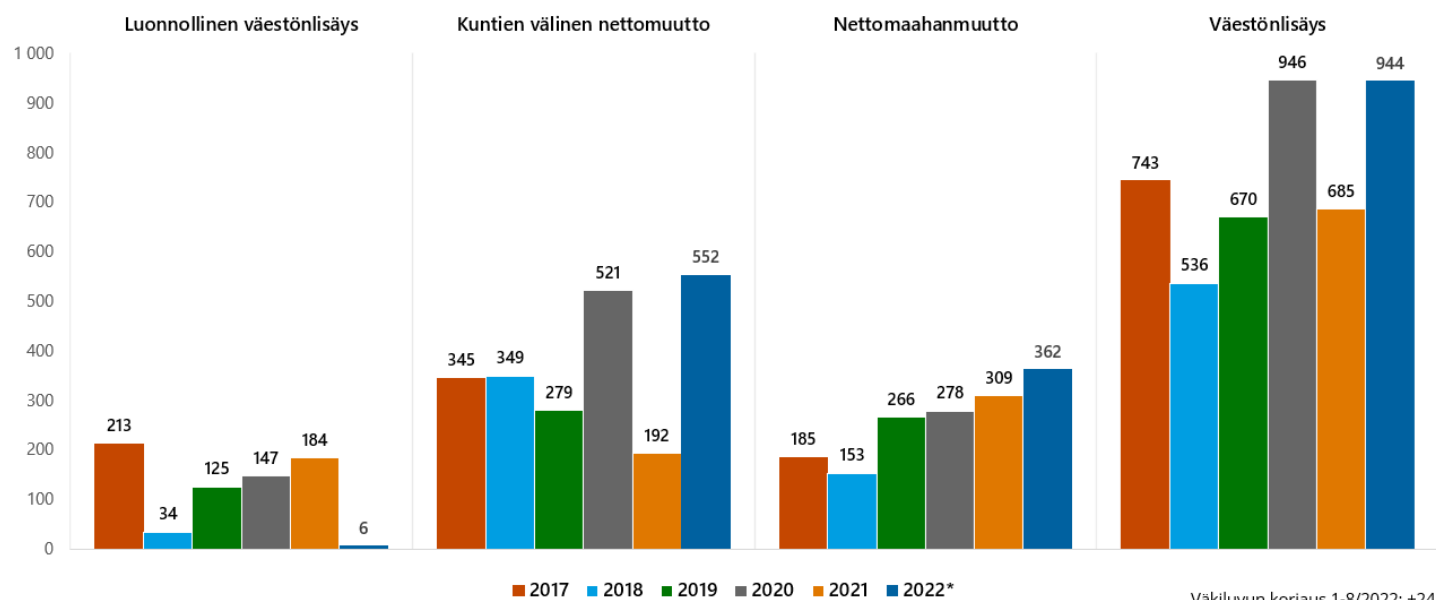
Taulukko 15. Kuntatalouden kehitys vuoteen 2026 kuntien kirjanpidon mukaan, mrd. euroa (käyvin hinnoin).

Talustoiminimi	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Tuloksen muodostuminen						
1. Toimintakate	-31,5	-33,1	-12,8	-13,3	-13,8	-14,4
2. Verotulot	25,5	26,5	14,2	13,3	13,7	14,2
3. Valtiosuudet, käyttötalous	10,1	10,8	3,8	3,9	4,0	4,1
4. Rahoitustuotot ja kulut, netto	0,5	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3
5. Vuosikate	4,6	4,5	5,5	4,2	4,1	4,1
6. Poistot	-3,1	-3,2	-3,0	-3,1	-3,2	-3,3
7. Satunnaiset erät, netto	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
8. Tilikauden tulos	1,6	1,5	2,7	1,3	1,1	0,9
Rahoitus						
9. Vuosikate	4,6	4,5	5,5	4,2	4,1	4,1
10. Satunnaiset erät	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
11. Tulorahoituksen korjauserät	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8
12. Tulorahoitus, netto	3,9	3,9	4,8	3,6	3,5	3,4
13. Käyttöomaisuusinvestoinnit	-5,4	-5,7	-4,7	-4,8	-5,0	-5,1
14. Rahoitusosuudet ja myyntitulot	1,2	2,1	1,0	1,0	1,0	1,0
15. Investoinnit, netto	-4,1	-3,7	-3,6	-3,8	-3,9	-4,1
16. Rahoitusjäämä (tulorah. - invest.)	-0,2	0,2	1,2	-0,2	-0,4	-0,7
17. Lainakanta	24,2	24,8	18,8	19,3	20,1	21,1
18. Kassavarat	8,1	7,8	7,6	7,6	7,6	7,6
19. Nettovelka (lainat - kassavarat)	16,1	16,9	11,2	11,7	12,5	13,5

KORONAN JÄLKEEN KAUPUNGIN KASVU VAHVAA

- Kaupungin väkiluvun kasvu on ollut voimakasta koronan jälkeen. Väestömäärän kasvu 1-8/2022 on ollut 944 henkilöä, eli 0,65 %.
- Alkuvuoden aikana asuntoja on valmistunut 1.274 kappaletta, eli 26,3 % enemmän kuin vuosi sitten.
- Jyväskyläläisten ennakonpidätyksen alaiset ansiotulot on kasvanut 1-8/2022 aikana 7,0 % edelliseen vuoteen verrattuna.
- Työttömyysaste edelleen verrattain korkea, 12,1 %. Työttömyysaste on suurten kaupunkien kolmanneksi korkein.

JYVÄSKYLÄN VÄESTÖNMUUTOKSET TAMMI-ELOKUU 2017-2022

VUODEN 2022 VÄESTÖENNUSTEESSA NELJÄ SKENAARIOTA

1 PERUSURA

Kehitys vuosilta 2015-2021 jatkuu

2 KAUPUNGISTUMINEN

Kehitys vuosilta 2015-2019 jatkuu

3 HAJAUTUMINEN

Kehitys vuosilta 2020-2021 jatkuu

4 KANSAINVÄLISTYVÄ SUOMI

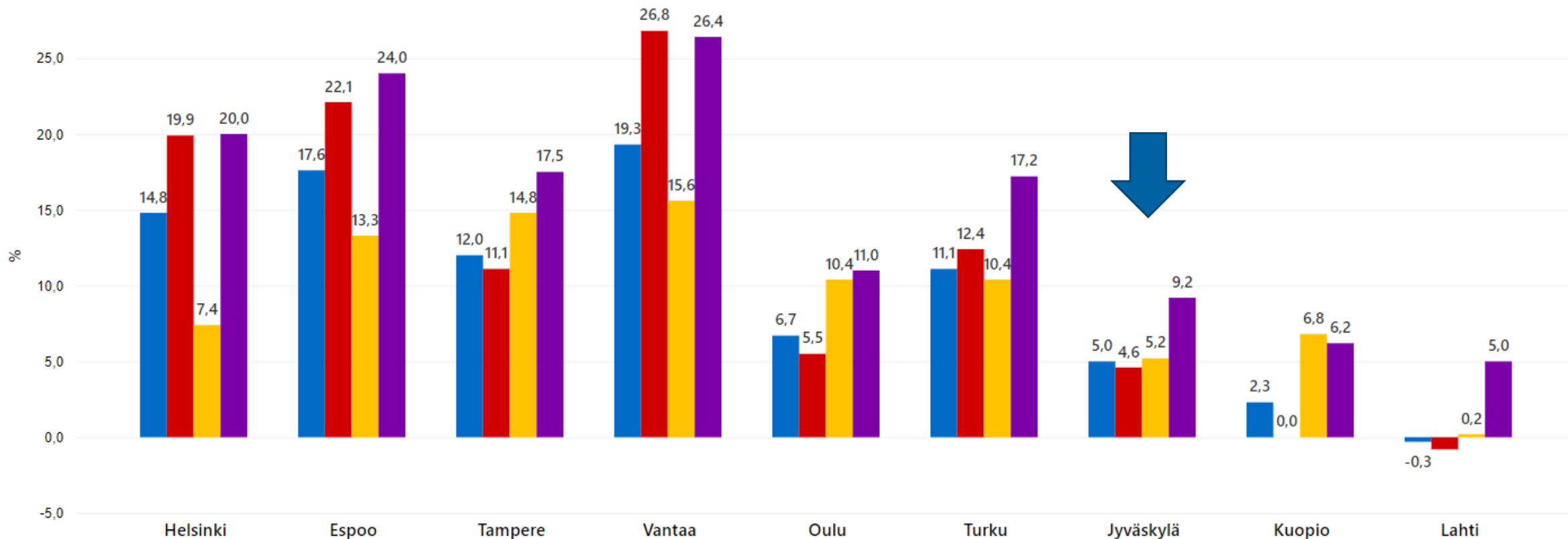
Suomen maahanmuutto nousee suhteellisesti samalle tasolle kuin Ruotsissa

Väestö-
ennuste

SUURTEN KAUPUNKIEN ENNAKOITU KEHITYS JYVÄSKYLÄ VAHVISTAA ASEMAANSA 7. SUURIMPANA KAUPUNKINA

Väestönkehitys 2021-2040 alueittain ja skenaarioittain

● Perusura ● Kaupungistuminen ● Hajautuminen ● Kansainvälistyvä Suomi

KAUPUNGIN TALOUDEN ISO KUVA

- Kaupungin talouden tilanne on kuluvana vuonna alijäämäinen. Alijäämäennuste on -25,1 M€ ja kertyneet ylijäämät 72,7 M€.
- Keski-Suomen sairaanhoitopiirin talouden alijäämät rasittaa kaupungin taloutta.
- TA 2023 on +2,2 M€ ylijäämäinen "verotilitysrytmihäiriöstä" johtuen. Vuonna 2024 ennustettu alijäämä on -22,7 M€. Kaupungin käyttötaloudessa on noin 20 M€ vaje.
- Tulevia vuosia koskevat ennusteet ovat epävarmoja johtuen siitä, että soten siirtymälaskelmat perustuvat vielä talousarviolukuihin, yleistalouden kehitysnäkymä on hyvin epävarma, TE-palvelu-uudistus toteutuu vuonna 2025 ja valtion kuntatalousohjelma vuosille 2024-2026 on tekninen.
- Kaupunki investoi merkittävästi kasvuun ja elinvoimaan. Investointimenot ovat yhteensä 126,1 M€.
- Silti lainakanta pysyy alle suurten kaupunkien keskiarvon.
- Suunniteltua sote-kiinteistökauppaa ei ole huomioitu talouden laskelmissa. Kaupunginvaltuusto tekee asiasta päätöksen 31.10.2022.

TA 2023 ESITYS PÄHKINÄNKUORESSA

- Kaupunginjohtajan esitykseen on tehty seuraavat sopeutustoimet verrattuna lautakuntien esityksiin:
  - Kasvun ja oppimisen palvelut -2,0 M€
  - Kulttuuri- ja liikuntapalvelut -0,6 M€
  - Kaupunkirakennepalveluihin -0,2 M€
- Konsernihallinnon ja elinkeino- ja työllisyyspalveluiden talousarvio on -0,6 M€ kehystä pienempi.
- Lautakunnat voivat kohdistaa säästötoimenpiteet käyttösuunnitelmissa.
- Kasvun ja oppimisen palvelut sisältää edelleen lautakunnan esittämän 1,0 M€ lisäsatsauksen perusopetukseen kaupunkistrategian mukaisesti.
- Talouden tasapainottaminen aloitetaan vuoden 2023 aikana siten, että ensi vuoden aikana ei tehdä lisätalousarvioita, ainoastaan teknisiä talousarviomuutoksia.
- Samalla käynnistetään etupainotteisesti talouden tasapainottamisohjelma, jonka tavoitteena on tasapainoinen kaupungin talous vuonna 2025. TA 2023 sisältää tasapainotusohjelman raamin ja karkean tason toimenpiteet, jotka toiminnallistetaan konkreettiseksi taloutta tasapainottaviksi toimenpiteiksi vuosien 2024 ja 2025 aikana.

146 750

ASUKASLUKU 31.12.2023

400,4 milj.€

LAINAKANTA 31.12.2023

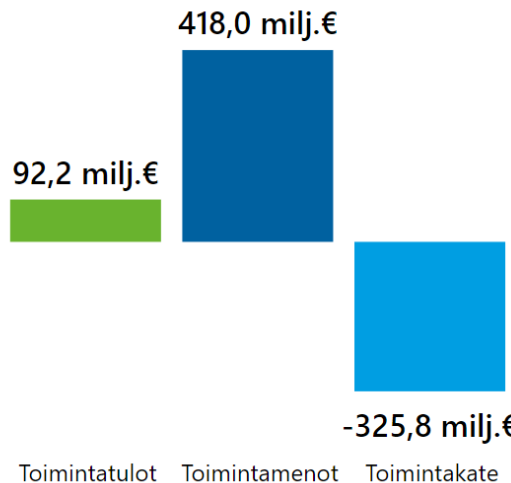
2 728 €

LAINAMÄÄRÄ/ASUKAS

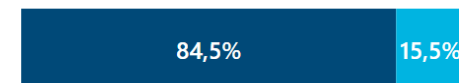
1 150

MUUTOS 2022-2023

VERORAAHOITUS YHTEENSÄ

381,0 milj.€

322,0 milj.€

VEROTULOT

59,0 milj.€

VALTIONOSUUDET

60,4 milj.€

UUOSIKATE

103 %

UUOSIKATE POISTOISTA

7,36 %

TULOVEROPROSENTTI

48 %

INVESTOINTIEN TULORAAHOITUS

411 €

UUOSIKATE/ASUKAS

KIINTEISTÖVEROPROSENTIT

0,55 %

Vakituinen asuinrakennus

1,55 %

Muu kuin vakituinen asuinrakennus

3,1 %

Voimalaitokset

4,0 %

Rakentamaton rakennuspaikka

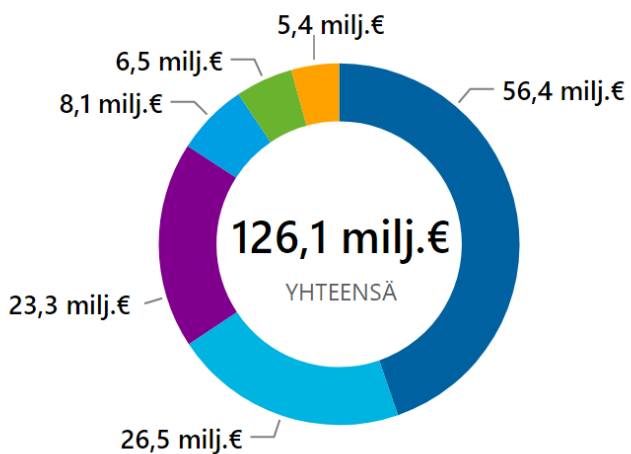
1,3 %

Yleinen kiinteistövero, maa-alueet

1,3 %

Yleinen kiinteistövero, rakennukset

BRUTTOINVESTOINNIT RYHMITTÄIN

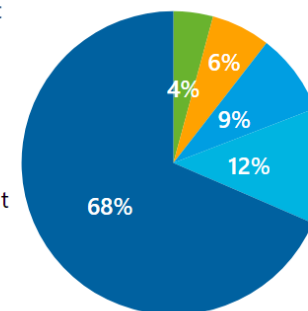
859 €

INVESTOINNIT/ASUKAS

- Talorakennusinvest.
- Kunnallistekniikka
- Osakkeet ja osuudet
- Irtain käyttöomaisuus
- Maa- ja vesialueet
- Urheilu- ja retkeilyalueet

MÄÄRÄRAHAT TOIMIALOITTAIN

- 252,2 milj.€**
Kasvun ja oppimisen palvelut
- 45,4 milj.€**
Kulttuuri- ja liikuntapalvelut
- 31,8 milj.€**
Elinkeino- ja työllisyyspalvelut
- 23,2 milj.€**
Konsernihallinto
- 15,5 milj.€**
Kaupunkirakennepalvelut

2,2 milj.€

TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ

74,9 milj.€

KERTYNYT YLIJÄÄMÄ
(kumulatiivinen)

KAUPUNKISTRATEGIA OSANA TALOUSARVIOTA 2023

- Talousarvio 2023 perustuu keväällä 2022 päivitettyyn kaupunkistrategiaan.
- Kaupunkistrategian yhteyttä talousarvioon on pyritty parantamaan suhteessa aiempaan käytäntöön.
- Talousarvion sitovat toiminnalliset tavoitteet ja niitä kuvaavat mittarit on asetettu strategian pääpainopisteiden mukaisesti. Tavoitteet ovat kootusti TA kirjan liitteessä.
- Tämän lisäksi kaupunkistrategiasta on luotu visuaalinen ja vuorovaikutteinen seurantaraportti kaupungin nettisivuille: [Microsoft Power BI](#)

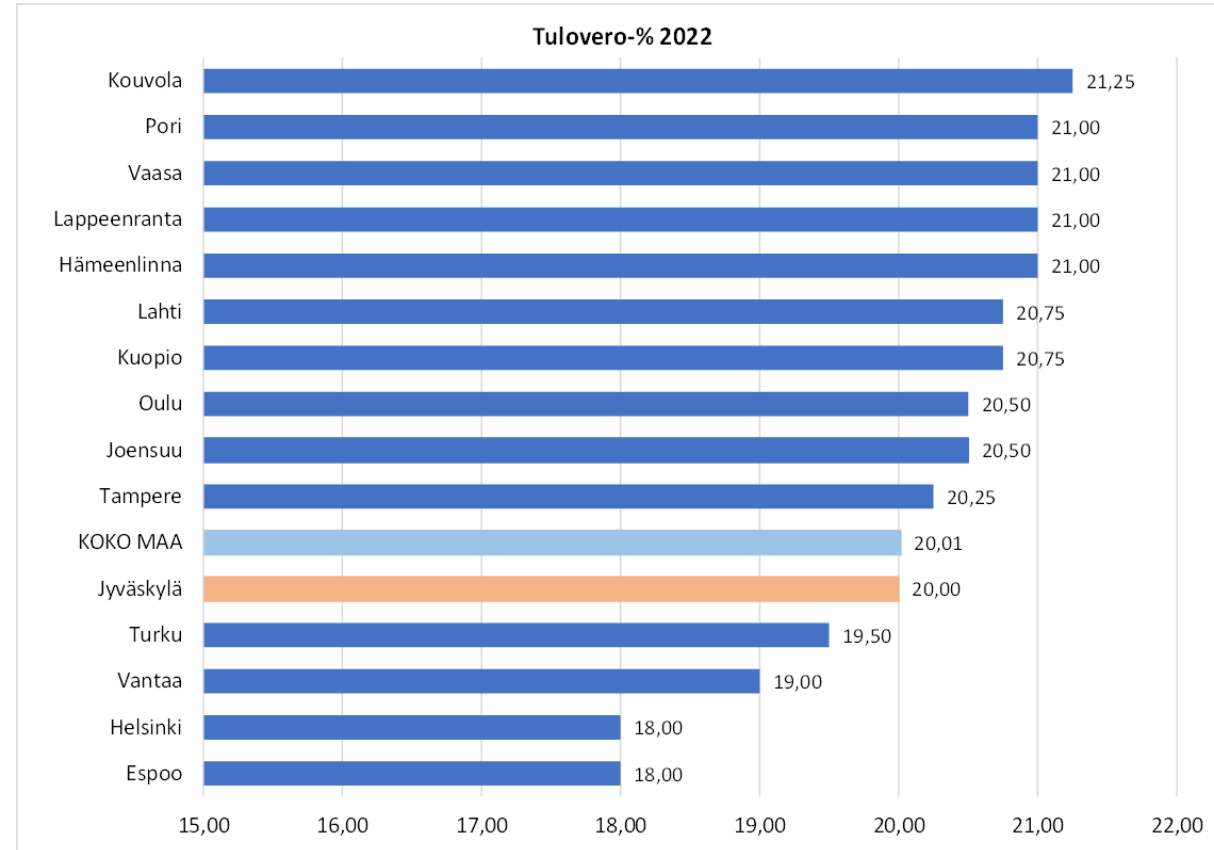
HYVINVOINTIALUEUUDISTUKSELLA MERKITTÄVÄ VAIKUTUS VUODEN 2023 TALOUSARVIOON

- Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävät siirtyvät hyvinvointialueille vuonna 2023.
- Uudistuksen myötä kaupungin verorahoitus pienenee yli 60 %. Nykyisestä miljarditaloudesta tulee noin 400 M€ vuositalous.
- Samalla kaupungin talouden ennustettavuus paranee.
- Ohessa on VM:n siirtolaskelma 9/2022. Sen mukaan kaupungin talouden tasapainotilan muutos on -0,4 M€ uudistuksen seurauksena.
- Lopullinen laskelma laaditaan vuosien 2021 ja 2022 tilinpäätöksien keskiarvotiedoista. Oheiseen laskelmaan on suhtauduttava varovaisesti, sillä sen pohjana on vielä osin kuntien talousarvioluvut ja kevään ennusteet.

JKL tuloslaskelman muodostuminen	Nykytilanne, €	Uudistuksen jälkeen, €	Muutos, €	%
Toimintakate + poistot	-832 850 300	-339 136 882	493 713 418	-59 %
Kunnallisvero (12,64 %-yks. siirto)	499 970 077	191 233 098	-308 736 979	-62 %
Yhteisövero	42 185 860	28 123 907	-14 061 953	-33 %
Kiinteistövero	54 977 331	54 977 331	0	0 %
Peruspalvelujen valtionosuus (VM)	175 034 662	57 883 303	-117 151 359	-67 %
Vos-muutosrajoitin	0	-7 351 158	-7 351 158	
Veromenetysten korvaus	68 839 036	20 640 554	-48 198 482	-70 %
Valtionosuus, OKM	-22 721 521	-22 721 521	0	0 %
Rahoituserät, netto	4 313 000	4 313 000	0	0 %
Verotuskust. alentuminen	0	1 430 881	1 430 881	
Tasapainotila, € (ilman siirtymätasausta)	-10 251 855	-10 607 486	-355 631	3 %
Tasapainotila, €/as (ilman siirtymätasausta)	-71	-73	-2	3 %
Siirtymätasaus vuonna 2023		957 465		
Siirtymätasaus vuonna 2024		369 723		
Siirtymätasaus vuonna 2025		229 301		
Siirtymätasaus vuonna 2026		91 554		
Siirtymätasaus vuonna 2027		12 158		

VERORATKAISU VUODELLE 2023

- Kaikkien kuntien tuloveroprosenttia leikataan -12,64 %, joka tarkoittaa sitä, että Jyväskylän kaupungin tuloveroprosentti on 7,36 % vuonna 2023. Jatkossa veroprosentit määritellään 0,10 prosenttiyksikön tarkkuudella.
- Kiinteistöverojen osalta kunnat voivat tehdä muutoksia.
- Vireillä ollut kiinteistöverotuksen arvostamisuudistuksesta ei anneta eduskunnalle kuluvalle hallituskaudella.
- Hyvinvointialueuudistuksesta, kaupungin talouden ylijäämästä ja voimakkaasta inflaatiosta johtuen kaupunki ei korota kiinteistöverotusta vuodelle 2023 ja siten heikennä Jyväskyläläisten kulutuskysyntää.
- Verotukseen palataan vuoden 2024 talousarvion laadinnan yhteydessä, kun talouden ennusteet päivittyvät ja kiinteistöverolainsäädännön uudistuksesta on enemmän tietoa.

PALKKARATKAISUN TALOUSVAIKUTUS

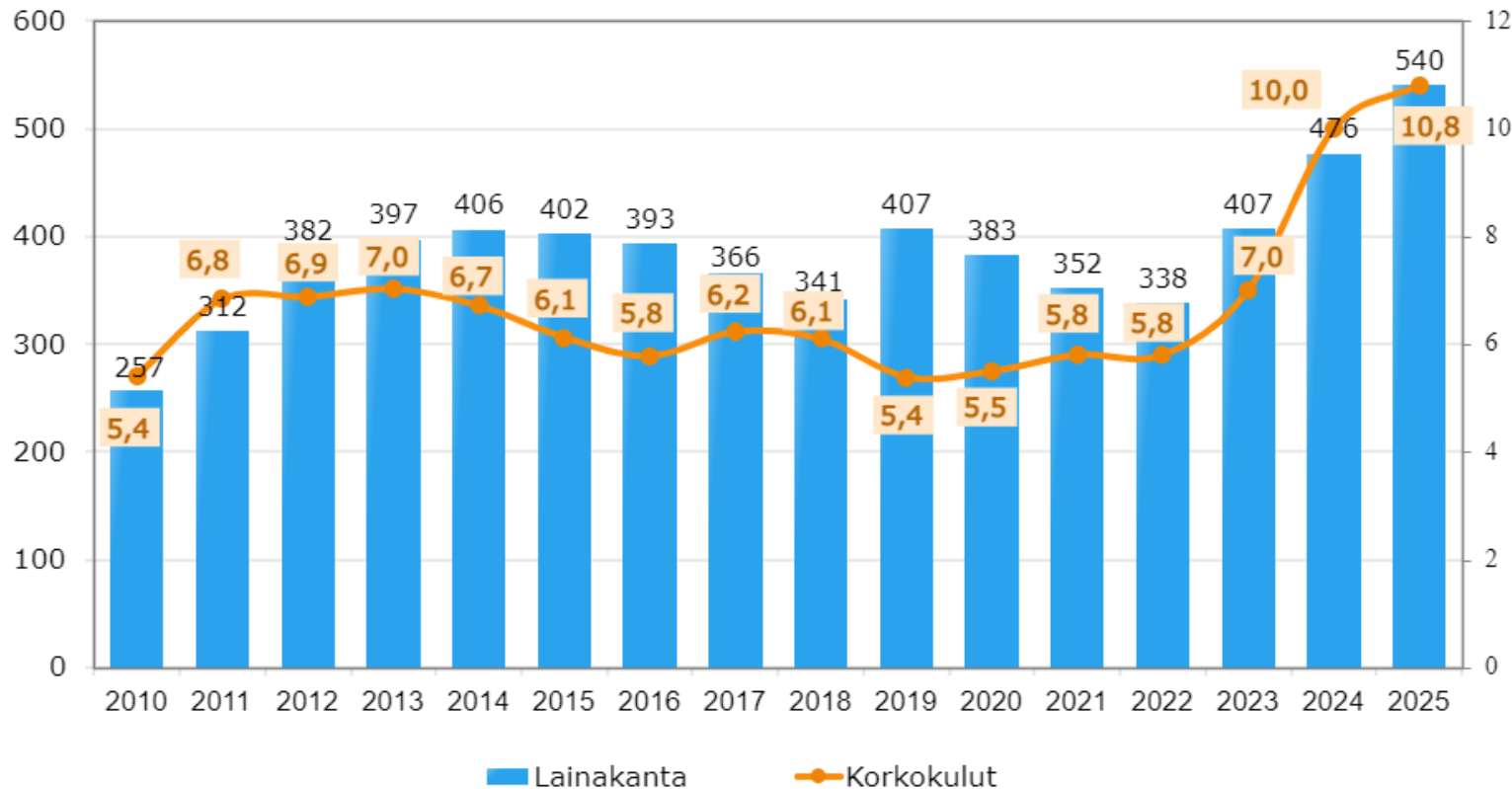
Sopimuskorotukset vuosille 2021-2025

Vuoden 2021 korotukset			Palkkaperintö seuraavalle vuodelle
1.4.2021	1,00 %	yleiskorotus	0,25 %
1.4.2021	0,80 %	järjestelyerä	0,20 %
Vuosien 2022-2025 korotukset			
1.6.2022	2,00 %	yleiskorotus	0,83 %
1.10.2022	0,53 %	järjestelyerä	0,40 %
1.6.2023	1,50 %	yleiskorotus	0,63 %
1.6.2023	0,40 %	järjestelyerä	0,17 %
1.6.2023	1,20 %	palkkaohjelma	0,50 %
1.2.2024	0,40 %	palkkaohjelma	0,03 %
1.6.2024	1,50 %	yleiskorotus	0,63 %
1.6.2024	0,40 %	järjestelyerä	0,17 %
1.6.2024	0,60 %	palkkaohjelma	0,25 %
1.6.2025	0,80 %	palkkaohjelma	0,33 %

- Kolmen vuoden sopimuskaudella 1.5.2022-30.4.2025 työvoimakustannukset nousevat vähintään 8,79 %.
- Jyväskylän kaupungin osalta ratkaisu tarkoittaa noin 18,0 M€ henkilöstökulujen kasvua sopimuskaudella.
- Palkkaratkaisun henkilöstökuluja korottava vaikutus vuodelle 2023 on 5,4 M€ (2,9 %), joka on varattu talousarvioon.
- Palkkaratkaisun todelliseen kustannusvaikutukseen liittyy kuitenkin epävarmuutta, sillä palkkaohjelma on sidottu vientiteollisuuden määrittämään yleiseen linjaan.

KORKOKULUT TA 2023

Lainakanta ja korkokulut

- Vuoden 2023 talousarviossa ja vuosien 2024-2025 taloussuunnitelmassa on varauduttu korkotason nousuun.
- Vuoden 2023 korkokuluiksi on arvioitu 7,0 M€ ja sen jälkeen noin 10,0 M€. Korkokulut kaksinkertaistuu nykytasosta.
- Korkeennusteen pohjana on 2,5 % (6 kk ebor) korkotaso vuonna 2023 ja sen jälkeen pysyvä 3,0 % korkotaso.
- Korkeennusteessa on huomioita Jyväskylän kaupungin todellinen lainsalkun rakenne ja suojausaste.
- Koroissa on voimakasta heiluntaa ja ennuste on siten epävarma.

INVESTOINTITALOUS (1/2)

- Investoinnit ovat ensi vuonna poikkeuksellisen korkealla 126,1 M€ tasolla. Ylivuotisten investointien budjetointia on täsmennetty.
- Investoinnit luo pohjaa tulevalle kasvulle.
- Investointiohjelma sisältää varauksen Hippos-hankkeen käynnistymiseen 23,0 M€. Hippos-hankkeeseen liittyviä tuloja ei ole budjetoitu.
- Investointitaso alenee asteittain tulevien vuosien aikana.
- Kaupungin lainakanta kasvaa investointien seurauksena 64,0 M€ ja on 400,4 M€, eli 2.728 euroa/asukasta kohden.
- Kaupungin lainakanta on suurten kaupunkien toiseksi alhaisin Helsingin jälkeen ja selvästi alle maan keskiarvon.
- Kaupunkikonsernin lainakanta on noin 1,0 Mrd. € ja alenee noin -0,2 Mrd. € johtuen Keski-Suomen sairaanhoitopiirin purkautumisesta.

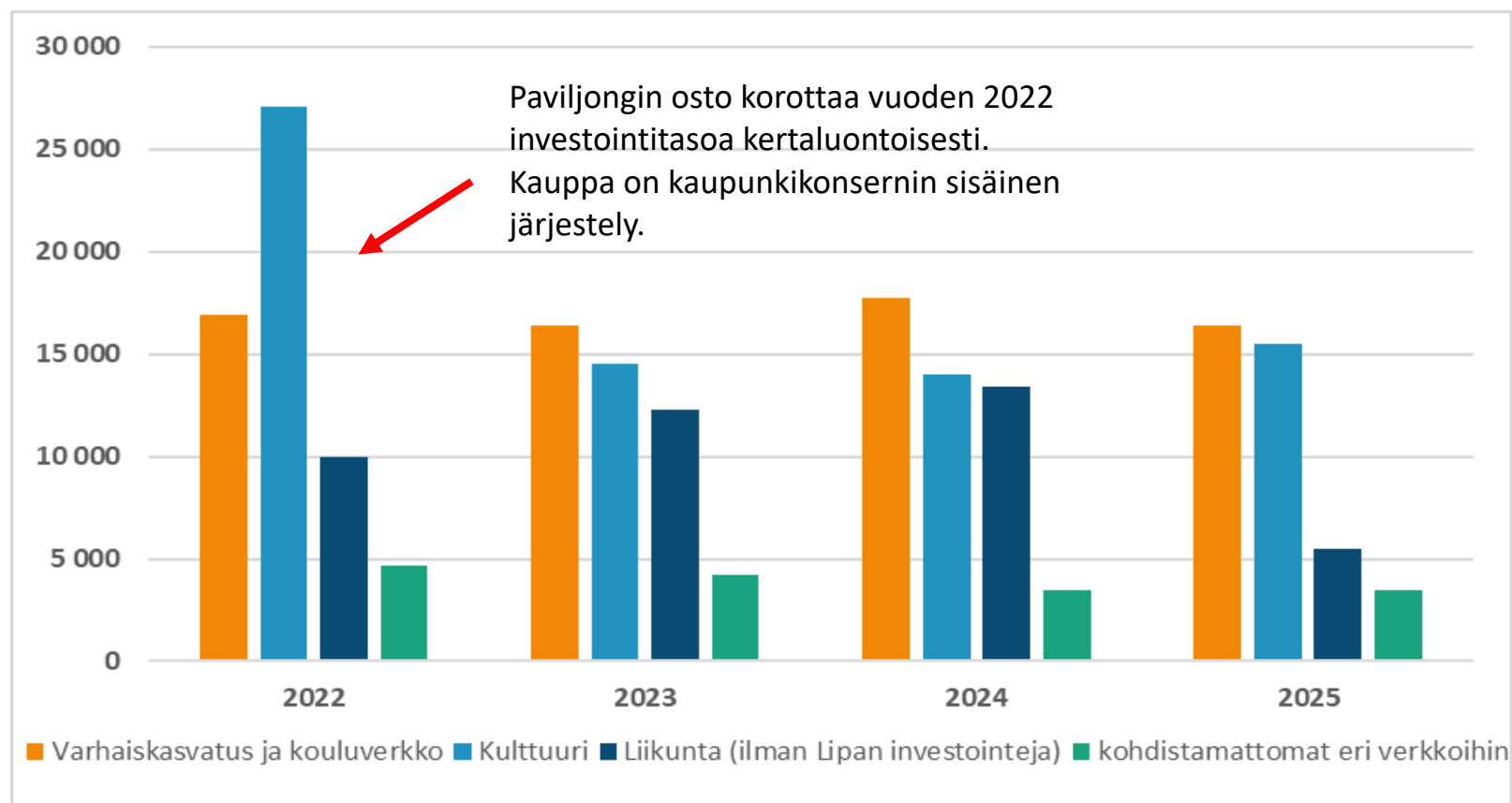

INVESTOINTITALOUS (2/2)

- Vuonna 2023 uudet käynnistyvät uudet talonrakennushankkeet ovat: Cygnaeuksen koulun ja Lyseon päärakennuksen peruskorjaushankkeet, Sinfonian konsertti- ja harjoitustilat Paviljonkiin sekä Huhtasuon jalkapallohalli.
- Kunnallistekniikan investoinneissa merkittävimpiä hankkeita ovat Tourujoen kunnostus, satamankärjen kehittäminen ja Heinälammen asuinalueen katujen saneeraus. Valaisinvaihtojen rahoitus kasinkertaistetaan ja se on 0,9 M€.
- Urheilu- ja retkeilyalueiden investointiohjelma sisältää 0,1 M€ varauksen osallistavaan budjettiin. Kriteereistä päättää myöhemmin lautakunta.

TILAPALVELU INVESTOI TASAPAINOISESTI OPETUKSEEN, KULTTUURIIN JA LIIKUNTAAN

- Kaupunki investoi kuntien yhdistymisen jälkeen 2010-luvun alussa erityisen paljon koulu- ja päiväkotiverkkoon.
- Tällä hetkellä ko. palveluverkko on hyvässä kunnossa ja oppilaita ei ole väistössä sisäilmaoireiden takia.
- Jatkossa kaupunki investoi aiempaa tasapainoisemmin kaikkiin palveluverkkoihin.

TALOUSARVION KÄSITTELYAIKATAULU

- Talousarvion lähetekeskustelu käydään valtuustossa 7.11. ja samalla tehdään vuoden 2023 veropäätökset.
- Kaupunginhallituksen talousarvioseminaari on 10.-11.11.2022.
- Kaupunginvaltuusto hyväksyy vuoden 2023 talousarvion kokouksessaan 28.11.2022.
- Lautakunnat ja johtokunnat vahvistavat joulukuun aikana talousarvioon perustuvat käyttösuunnitelmat.

TALOUDEN TASAPAINOTTAMISOHJELMA 2023-2025

Liite 1

TALouden TASAPAINOTTAMISOHJELMA 2023-2025

- Vuoden 2023 talousarvio on tasapainoinen. Tasapainoisen talouden taustalla on kertaluonteinen ja hyvinvointialueuudistuksesta johtuva "verotilitysrytmihäiriö". Kaupungille tilitetään vuonna 2023 osin vuonna 2022 korkeammalla veroprosentilla maksettuja veroja. Vuodesta 2024 palataan normaaliin verokertymätasoon.
- Vuoden 2024 osalta kaupungin talous näyttää ennusteiden mukaan alijäämäiseltä -22,7 M€. Huomionarvoista on kuitenkin se, että taloussuunnitelmavuosia 2024-2025 koskevat ennusteet ovat poikkeuksellisen epävarmoja mm. sote-siirtolaskelmien ja talouden yleisestä kehityksestä johtuen.
- Talouden alijäämäisyyden lisäksi hyvinvointialueuudistus muuttaa kaupungin toiminnan ja talouden rakenteita, joka vaatii kaupungilta sopeutustoimenpiteitä tulevina vuosina.
- Edellä mainituista syistä talousarviossa 2023 käynnistetään etupainotteisesti talouden tasapainottamisohjelman laatiminen, jonka tavoitteena on tasapainoinen talous vuonna 2025 tilikauden yli-alijäämällä mitattuna.
- Toimenpiteet valmistellaan siten, että niistä voidaan tehdä päätöksiä ensi vuoden aikana ja ne voidaan viedä määrärahoille kohdennettuina konkreettisina toimenpiteinä lautakuntien TA 2024 esityksissä.
- Talouden tasapainottamisohjelman toteuttaminen edellyttää vahvaa sitoutumista toimivalta johdolta ja luottamushenkilöjohdolta.
- Sopeuttaminen käynnistetään vuoden 2023 aikana siten, että vuoden 2023 talousarvioon ei tulla tekemään lisätalousarvioita ensi vuoden aikana, lukuun ottamatta mahdollisia teknisiä muutoksia.

TALouden TASAPAINOTTAMISOHJELMA 2023-2025 (1/2)

Talouden tasapainottamisohjelma 2023-2025		20 M€
1. Palveluverkko ja tilojen käytön tehostaminen, sopeutustavoite yhteensä		4 M€
Toimenpide	Sopeutustavoite	
Jatketaan kaupungin oman tilankäytön tehostamista. Kartoitetaan siirtyminen vuokratiloista omiin tiloihin sekä omien tilojen tehokkuuden lisääminen		
Tarkastellaan palveluverkkoa tehtyjen palveluverkkoselvitysten ja väestörakenteen muutoksen pohjalta		
Selvitetään monituottajamallin hyödyntämistä		
Alennetaan tilojen energiakustannuksia energiatehokkuustoimenpiteillä		
2. Tehtäväkuvat, henkilöstömitoitus, osaaminen ja hyvinvointi, sopeutustavoite yhteensä		5 M€
Toimenpide	Sopeutustavoite	
Parannetaan henkilöstön tuottavuutta kehittämällä johtamista, lisäämällä työntekijöiden osaamista, monipuolistamalla urapolkuja ja parantamalla henkilöstön pysyvyyttä		
Vähennetään sairauspoissaoloja ja alennetaan sijais- ja varahenkilökustannuksia		
Edistetään henkilöresurssin tehokasta käyttöä tehtäväkuvatarkastelun avulla. Poistetaan mahdolliset päällekkäisyydet ja suunnitellaan toimenkuvia uudelleen		
Hyödynnetään henkilöstön poistumaa		
Vähennetään ylitoita ja säästövapaita		
3. Hankinnat, sopeutustavoite yhteensä		1 M€
Toimenpide	Sopeutustavoite	
Selvitetään kaupungin hankintatoimen keskittäminen ja vahvistaminen		
Parannetaan kaupungin ostojen toteutumisen ja hankintasopimuksien valvontaa ja seurantaa		

- Talousarvion talouden sopeuttamistoimenpiteet valmistellaan kuuden teeman alla, joille on asetettu kaupunkitasoinen tehostamistavoite.
- Toimenpiteiden valmistelu käynnistetään etupainotteisesti, jotta niistä voidaan tehdä päätöksiä vuoden 2023 aikana tai ne voidaan ottaa lautakuntien TA 2024 esityksiin mukaan, jolloin niillä on efektiivinen vaikutus kaupungin talouteen tilivuodesta 2024 alkaen.

TALOUDEN TASAPAINOTTAMISOHJELMA 2023-2025 (2/2)

4. Digitalisaatio, sopeutustavoite yhteensä		2 M€
Toimenpide	Sopeutustavoite	
Määritellään kaupungin digitalisaation kärkihankkeet ja tavoitteet. Tehdään suunnitelma taloussuunnitelmakaudella digitalisoitavien prosessien osalta eri yksikössä. Kaupunkitasoiset kärkihankkeet suunnitellaan yhteistyössä Tietohallinnon kanssa		
Uusien digitaalisten palveluiden käyttöönoton myötä luovutaan vanhoista toimintamalleista, palvelukanavista ja järjestelmistä		
5. Toiminnan rakenteelliset uudistukset liittyen mm. hyvinvointialueuudistuksen tuomiin muutoksiin, sopeutustavoite yhteensä		3 M€
Toimenpide	Sopeutustavoite	
Käydään läpi uuden organisaation mukaiset prosessit tähtäimenä toiminnan tehostaminen. Erytisenä huomion kohteena hallinto ja tukipalvelutehtävät		
Konsernirakennetta tiivistetään ja yksinkertaistetaan tavoitteena saada kustannussäästöjä		
Tietohallinnon perustietotekniikkapalveluiden ulkoistaminen selvitetään ja siitä tehdään päätökset vuoden 2024 aikana		
6. Tulorahoitus pohjan vahvistaminen, sopeutustavoite yhteensä		5 M€
Toimenpide	Sopeutustavoite	
Käydään läpi mahdollisuudet nostaa kaupungin perimiä osinkotuottoja ja takausmaksuja		
Käydään läpi kaikkien kaupungin yksiköiden perimät myynti- ja maksutulot ja tarkastellaan niiden korotusmahdollisuudet		
Tavoitellaan yritystonttutuotannon ja myynnin kasvattamista		
Elinkeino- ja työllisyyspolitiikan toimenpiteet kohdennetaan ja priorisoidaan kaupungin verokertymän kasvattamiseksi		

- Konkreettisten toimenpiteiden valmistelussa hyödynnetään FCG Perlaconin loppuraporttia alkuvuodelta 2021 sekä lautakunnissa tehtyä valmistelutyötä.
- Tämän valmistelun pohjalta toimenpiteet toiminnallistetaan konkreettisiksi päätöksissä, joilla on kaupungin taloutta tasapainottava vaikutus.
- Ohjelmatyö aloitetaan etupainotteisesti, jolloin valmisteluaikaa toimenpiteiden vaikutusarviointiin on hyvin aikaa.

SÄHKÖN SÄÄSTÖ

Liite 2

KAUPUNGIN SÄHKÖNHANKINTA

- Kaupungin sähköntoimittaja on Väre Oy. Sähkön toimitussopimus on toistaiseksi voimassa oleva.
- Kaupunki hankki 100 %:sti uusiutuvaa energiaa (Pohjoismaista alkuperää olevaa vesi- ja/tai tuulivoimaa alkuperätakuilla todennettuna)
- Kaupungin sähkönhankinnasta on suojattu hintakiinnityksillä noin 50 % hankintapolitiikan raamien mukaisesti.
- Tehdyt hinnankiinnitykset leikkaavat sähkökustannuksien nousua, mutta suojaamattoman osuuden (noin 50 %) kustannus määräytyy pörssihinnan mukaan.
- Vuositasolla kaupungin sähkönkäyttö on noin 55 000 MWh ja kustannus vuonna 2021 yht. 3,2 M€. Ennusteen mukaan kaupungin sähkölasku nousee noin 6,0 M€ tasolle. Arvio on kuitenkin epävarma. Merkittävimmät sähköenergian käyttäjät ovat tilapalvelu, liikuntapalvelut ja kaupunkirakennepalvelut.
- Pörssihinnalle tyypillistä on paitsi korkea taso, niin voimakas heilahtelu. Ennusteiden mukaan sähkön hintapiikki tasaantuu tulevan lämmityskauden jälkeen.

SÄHKÖNSÄÄSTÖTAVOITE TA 2023

- Jyväskylän kaupunki tavoittelee 10 %, eli noin 5.000 Mwh sähkönsäästöä vuodelle 2023. Tavoite tarkoittaa sitä, että kaupunki käyttää vuonna 2023 sähköä enintään 50.000 MWH.

1.) taloudelliset syyt

- 5.000 MWH tunnin sähkönsäästö tarkoittaa kaupungille vuonna 2023 yhteensä 0,5–1,0 M€ taloudellista vuosisäätöä sähkön markkinahinnasta riippuen.
- Tästäkin huolimatta kaupungin sähköenergian kustannus on vuoden 2021 tasoa korkeammalla.
- Mikäli mahdollista, niin säästötoimenpiteitä kohdistetaan sähkön piikitunteihin, eli aamupäiviin ja alkuiltaan.

2.) vastuullisuusnäkökohdat

- Jyväskylän kaupunki on Suomen seitsemänneksi suurin kaupunki ja merkittävä sähkönkäyttäjä. Kaupunki haluaa omilla toimenpiteillään alentaa sähkönkäyttöä ja siten omalta osaltaan maltillistaa hintapiikkejä ja varmistaa sähkön riittävyys läpi tulevan talvilämmityskauden.
- Sähkön säästötoimenpiteiden lisäksi kaupunki viestii ja kampanjoi sähkönsäästöstä eri tavoin. Tavoitteena on vähentää sähkönkulutusta kokonaisuutena kaupungissa. [Energiansäästökampanja 2022–2023 | Jyväskylä.fi \(jyvaskyla.fi\)](#)
- Talousarviossa 2023 asetetaan myös yleinen tavoite kaupunkikonserniin kuuluville tytäryhteisölle sähkön säästämiseksi.

ESIMERKKEJÄ SÄHKÖNSÄÄSTÖTOIMENPITEISTÄ

- Sisälämpötilojen tarkistaminen ja laskeminen 1-2 °C soveltuvissa kohteissa
- Sähköisten sulatusten rajojen tarkistaminen ja supistaminen soveltuvissa kohteissa
- Valaistuksien aikaohjelmien tarkastaminen ja ohjelmointi optimaaliseksi tilojen käyttöaikojen mukaiseksi
- Liikuntapaikkojen, eli kenttien ja kuntoratojen, valaistuksen uusiminen LED-valoihin ja valaistuksen tarpeenmukainen ohjaaminen
- Tekojäiden kylmälaitteistojen modernisointi ja lämmöntalteenotto mahdollisuuksien selvittäminen
- Laajennetaan teollisuusalueiden ja asuinalueiden yösammutusta ja muutetaan valtion alempiarvoisten teiden yövalaistusta.
- Viestintä, tiedottaminen ja erilaiset kampanjat, kuten mahdollisuus saunoa lauantaisin uimahalleilla edullisen lipun hintaan. Tavoitteena saada ihmiset saunomaan uimahalleilla, jotta kotona ei olisi tarvetta lämmittää omaa saunaa.
- Kuitenkin peruspalvelut pidetään toiminnassa, mikäli tilanne ei muutu olennaisesti heikommaksi.

TALOUDEN LASKELMAT

Liite 3

Tuloslaskelma (ilman sisäisiä eriä)

	TP	TPE	TA	TS	TS
1 000 euroa	2021	2022	2023	2024	2025
Toimintatulot	189 592	192 503	92 212,6	92 440	92 757
Myyntitulot	62 638	67 018	24 230,1	24 375	24 800
Maksutulot	46 097	49 166	18 346,8	18 475	18 605
Tuet ja avustukset	44 023	31 221	13 612,4	13 708	13 804
Muut toimintatulot	33 655	43 478	33 798,2	33 645	33 298
Valmistus omaan käyttöön	3 179	1 620	2 225,1	2 238	2 251
Toimintamenot	-956 814	-992 449	-417 963,0	-425 357	-432 998
Henkilöstömenot	-386 769	-405 047,1	-216 900,3	-223 142	-229 640
Palvelujen ostot	-436 968	-449 142	-121 605,9	-124 232	-125 425
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-45 445	-45 462	-26 408,9	-24 939	-25 519
Avustukset	-48 065	-48 045	-30 846,3	-31 212	-31 446
Muut toimintamenot	-39 566	-44 753	-22 201,5	-21 832	-20 969
Toimintakate	-767 222	-799 947	-325 750,4	-332 917	-340 241
Verotulot (sitova)	584 651	607 000	322 000,0	311 000	317 000
Valtionosuudet (sitova)	209 999	220 668	58 996,7	58 409	58 269
Rahoitustulot ja -menot (sitova)	8 767	4 313	5 116,7	2 013	1 213
Korkotulot	6 294	6 120,0	6 120,0	6 120	6 120
Muut rahoitustulot	8 308	4 013,0	6 020,7	5 913	5 913
Korkomenot	-5 804	-5 800,0	-7 000,0	-10 000	-10 800
Muut rahoitusmenot	-32	-20,0	-24,0	-20	-20
Vuosikate	36 196	32 034	60 363,0	38 505	36 240
Poistot ja arvonalentumiset	-53 857	-57 500,0	-58 500,0	-61 500	-63 300
Suunnitelman mukaiset poistot	-53 853	-57 500	-58 500,0	-61 500	-63 300
Arvonalentumiset	-3	0	0,0	0	0
Satunnaiset erät	87 268	0	0,0	0	0
Satunnaiset tulot	87 268	0	0,0	0	0
Satunnaiset menot	0	0	0,0	0	0
Tilikauden tulos	69 607	-25 466	1 863,0	-22 995	-27 060
Poistoeron lisäys/vähennys	340	340	340,4	340	340
Varausten lisäys/vähennys	0	0	0,0	0	0
Rahastojen lisäys/vähennys	13	0	0,0	0	0
Tilikauden yli-/alijäämä	69 961	-25 126	2 203,4	-22 655	-26 720
Tunnusluvut					
Toimintatulot/Toimintamenot, %	20 %	19 %	22 %	22 %	21 %
Vuosikate/Poistot ja arvonalentumiset, %	67 %	56 %	103 %	63 %	57 %
Vuosikate/Poistonal. investoinneista, %	57 %	35 %	63 %	38 %	40 %
Vuosikate, euroa/asukas	251	220	411	260	243
Kumulatiivinen yli-/alijäämä, 1000 €	97 816	72 691	74 894	52 239	25 519
Asukasmäärä vuoden lopussa	144 473	145 600	146 750	147 900	149 000

VERORAHOITUS TA 2023

Verotulot

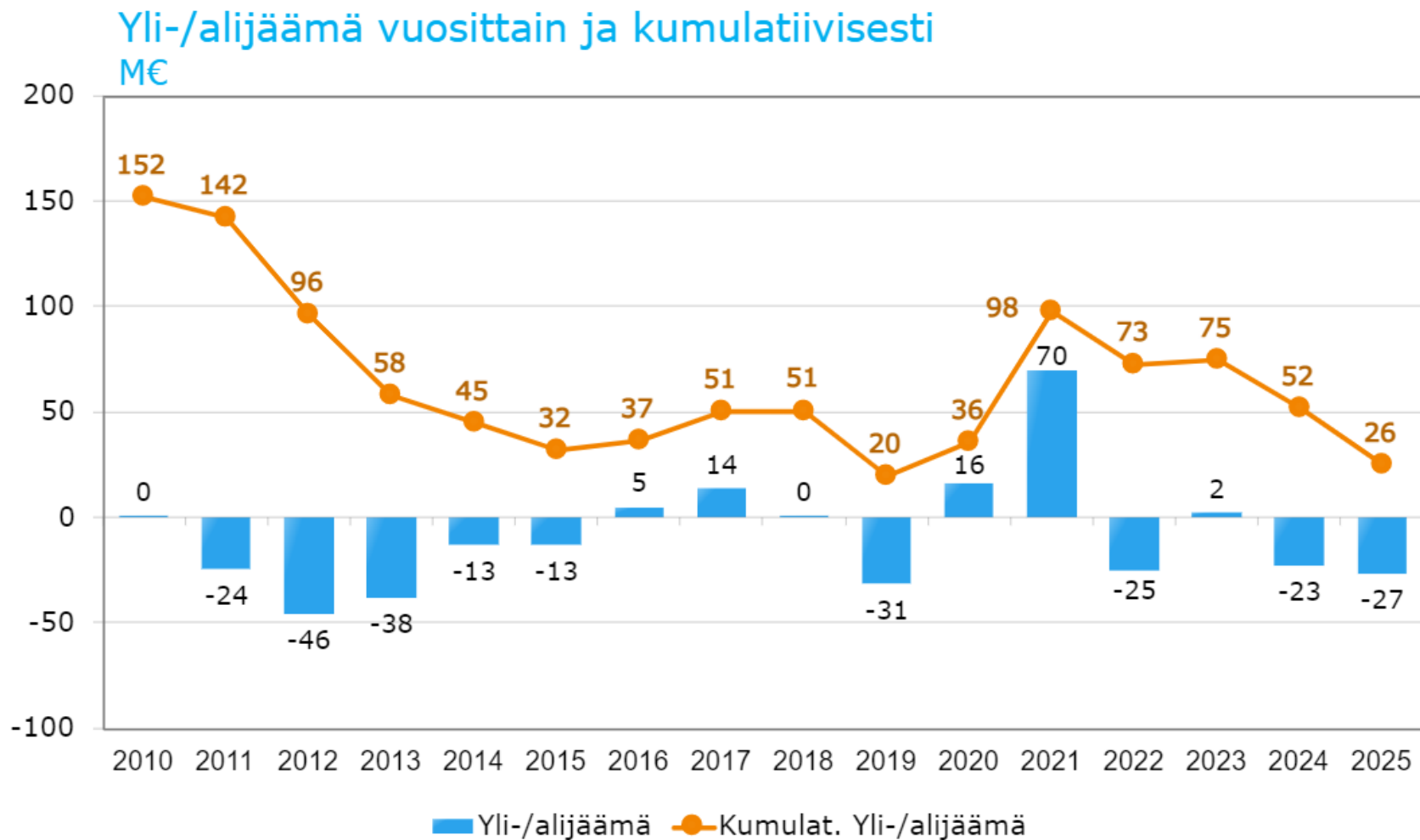
1 000 euroa	TP	TA+M	TA	Muutos 2022-2023	
	2021	2022	2023	€	%
Kunnallisvero	487 898	505 000	233 000,0	-272 000,0	-53,9 %
- veroprosentti	20,0	20,0	7,36		
Kiinteistövero	52 547	53 000	54 000,0	1 000,0	1,9 %
Osuus yhteisöveron tuotosta	44 206	49 000	35 000,0	-14 000,0	-28,6 %
Yhteensä	584 651	607 000	322 000,0	-285 000,0	-47,0 %

Valtionosuudet

1 000 euroa	TP	TA+M	TA	Muutos 2022-2023	
	2021	2022	2023	€	%
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	118 127	117 035	18 405,2	-98 629,6	-84,3 %
Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	54 642	58 225	40 024,2	-18 200,4	-31,3 %
Verotulomenetyksen kompensatio	59 101	68 130	21 488,8	-46 640,9	-68,5 %
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-21 871	-22 722	-20 921,5	1 800,0	-7,9 %
Yhteensä	209 999	220 668	58 996,7	-161 670,9	-73,3 %

- Verotulot (68 %) ja valtionosuudet (12%) muodostavat noin 80 % kaupungin tulorahoituksesta.
- Verotulo- ja valtionosuusarviot perustuvat kuntaliiton 9/2022 päivittämään kuntakohtaiseen veroennustekehikkoon sekä syksyn 2022 kuntatalousohjelman ennusteisiin.
- Arvioissa on huomioitu hyvinvointialueuudistukseen liittyvät (1.) tuloveroprosentin leikkaus - 12,64 %, (2.) yhteisöveron jako-osuuden alentuminen 1/3 sekä (3.) valtionosuusjärjestelmän muutos.

TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ JA YLIJÄÄMÄKERTYMÄ 2010-2025

Rahoituslaskelma

1 000 euroa	TP 2021	TPE 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA					
Toiminnan rahavirta	38 193	9 806	52 263,0	30 405	28 140
Vuosikate	36 196	32 034	60 363,0	38 505	36 240
Satunnaiset erät	87 268	0	0,0	0	0
Tulorahoituksen korjaukset	-85 271	-22 228	-8 100,0	-8 100	-8 100
Investointien rahavirta	37 846	-74 558	-116 219,4	-97 462	-88 572
Investointimenot	-66 944	-99 821	-126 099,4	-106 562	-97 672
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 532	1 462,0	780,0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	103 257	23 801	9 100,0	9 100	9 100
Toiminnan ja investointien rahavirta	76 039	-64 752	-63 956,4	-67 057	-60 432
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA					
Antolainauksen muutokset (sitova)	3	0	0,0	0	0
Antolainasaamisten lisäykset	-68	0	0,0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	71	0	0,0	0	0
Lainakannan muutokset (sitova)	-30 612	-15 839	63 956,4	67 057	60 432
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	30 000	80 000,0	50 000	50 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-62 588	-49 355	-21 457,1	-21 457	-1 343
Lyhytaikaisten lainojen muutos	31 976	3 516	5 413,5	38 514	11 775
Oman pääoman muutokset	0	0	0,0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	3 766	21 604	0,0	0	0
Rahoituksen rahavirta	-26 843	5 765	63 956,4	67 057	60 432
Rahavarojen muutos	49 196	-58 988	0,0	0	0
Tunnusluvut					
Lainakanta 31.12, 1000 €	352 280	336 441	400 397,1	467 454	527 886
Investointien tulorahoitus, %	55 %	33 %	48 %	36 %	37 %
Lainakanta €/asukas	2 438	2 311	2 728	3 161	3 543
Asukasmäärä vuoden lopussa	144 473	145 600	146 750	147 900	149 000

Investoinnit

	TP	TA+M	TA	TS	TS	TS	TS
1 000 euroa	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Maa- ja vesialueet, netto	-748	-4 500,0	-5 500,0	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Tulot (sitova)	1 326	1 500,0	1 000,0	1 000	1 000	1 000	1 000
Menot (sitova)	-2 074	-6 000,0	-6 500,0	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
Urheilu- ja retkeilyalueet, netto	-2 396	-8 734,5	-5 400,0	-9 660	-8 170	-3 080	-810
Tulot (sitova)	20	0,0	0,0				
Menot (sitova)	-2 416	-8 734,5	-5 400,0	-9 660	-8 170	-3 080	-810
Kunnallistekniikka, netto	-25 241	-23 700,0	-26 450,0	-26 300	-26 000	-26 000	-26 000
Tulot (sitova)	474	0,0	0,0	0	0		
Katupalvelut	-21 753	-20 150,0	-21 750,0	-19 905	-22 995	-22 995	-22 995
Vieraspalvelut	-3 195	-3 350,0	-4 600,0	-6 295	-2 905	-2 905	-2 905
Satamapalvelut	-767	-200,0	-100,0	-100	-100	-100	-100
Menot yhteensä (sitova)	-25 715	-23 700,0	-26 450,0	-26 300	-26 000	-26 000	-26 000
Irtain käyttöomaisuus, netto	-5 737	-11 070,2	-8 117,0	-6 250	-6 250	-6 250	-6 250
Tulot (sitova)	14	0,0	0,0	0	0		
Konsernihallinto	-1 419	-3 584,0	-2 523,0	-2 500	-2 500	-2 500	-2 500
Sosiaali- ja terveyspalvelut	0	0,0	0,0				
Kasvun ja oppimisen palvelut	-2 993	-5 387,0	-2 210,0	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Kulttuuri- ja liikuntapalvelut	-471	-1 039,2	-2 384,0	-750	-750	-750	-750
Kaupunkirakenne	-869	-1 060,0	-1 000,0	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Menot yhteensä (sitova)	-5 752	-11 070,2	-8 117,0	-6 250	-6 250	-6 250	-6 250
Osakkeet ja osuudet, netto	1 791	-1 279,5	-23 252,4	-252	-352	-400	-454
Tulot (sitova)	1 791	72,5	0,0	0	0		
Menot (sitova)	0	-1 352,0	-23 252,4	-251,7	-351,6	-400,2	-454,0
Kaupunki ilman liikelaitoksia, netto	-32 330	-49 284,2	-68 719,4	-47 462	-45 772	-40 730	-38 514
Tulot	3 626	1 572,5	1 000,0	1 000	1 000	1 000	1 000
Menot	-35 956	-50 856,7	-69 719,4	-48 462	-46 772	-41 730	-39 514
Liikelaitokset, netto	-29 707	-47 502,2	-55 600,0	-58 100	-50 900	-43 900	-41 500
Liikelaitokset, tulot	1 280	1 462,0	780,0		0	0	0
Tilapalvelu/Talonrakennus (sitova)	-29 935	-47 688,0	-56 380,0	-58 100	-50 900	-43 900	-41 500
Kylän Kattaus	0	0,0	0,0	0	0		
Keski-Suomen pelastuslaitos	-1 053	-1 276,2	0,0	0	0		
Liikelaitokset, menot yhteensä	-30 988	-48 964,2	-56 380,0	-58 100	-50 900	-43 900	-41 500
Kaupunki yhteensä, netto	-62 038	-96 786,4	-124 319,4	-105 562	-96 672	-84 630	-80 014
Tulot	4 906	3 034,5	1 780,0	1 000	1 000	1 000	1 000
Menot	-66 944	-99 820,9	-126 099,4	-106 562	-97 672	-85 630	-81 014

Talonrakennusinvestoinnit 2023 - 2027

1 000 euroa		Koko hanke	TA + M 2022	ENN 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027
1	Alvar Aalto -museon peruskorjaus ja nivelosan laajennus	7 760	6 165	5 165	1000				
2	AaltoAlvari, kylpyläosaston peruskorjaus ja laajennus, 1-vaihe	10 400	7 615	7 215	400				
	AaltoAlvari, kylpyläosaston peruskorjaus ja laajennus, 2/3-vaiheet	8 100			6 400	1 700			
	AaltoAlvari, autopaikkojen lunastus	1 000				1 000			
3	AaltoAlvari, 4-vaihe	10 000				400	4 800	5 200	
4	Vaajakummun koulun keittiön ja ruokasalin muutostyöt	4 400	2 846	1 846	2 400				
5	Vaajakosken kirjasto/liikuntarakennuksen peruskorjaus	9 400	4 770	3 270	5 930				
6	Haukkamäen päiväkodin vanhan osan korvaaminen uudisosalla	4 350	2 400	1 900	2 250				
7	Pohjanlammen päiväkotikoulu, uudisrakennus	9 900	4 150	4 150	5 550				
8	Hippoksen/harjoitusjäähallin ja Monitoimitalon liikuntatilojen korjaustyöt	2 000	500	0	500	500	500		
9	Cygnaeuksen koulun peruskorjaus (Kristillinen koulu 300 op) ¹⁾	14 400	200	200	7 200	7 000			
10	Keskustan päiväkotikoulu (224 hp + 50 op)	13 600			200	6 000	7400		
11	Lyseon päärakennuksen peruskorjaus	14 500	500	300	7 200	7 000			
12	Teatteritalon peruskorjaus	30 000	200	200	300	7 000	15 500	7 000	
13	Sinfonian tilat Paviljonkiin	7 500	3 500	200	7 300				
14	Tekniset korjaustyöt	17 500	4 640	3 540	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500
15	Lohikosken päiväkotikoulu, uudisrakennus (168 hp)	9 000			300	4 400	4 300		
16	Halssilan päiväkotikoulu, uudisrakennus (168 hp)	9 000				300	4 400	4 300	
17	Ristonmaan päiväkotikoulu, vanha puretaan ja tehdään uudisrakennus (140 hp)	8 500					300	4 200	4000
18	Tammirinteen päiväkotikoulu, vanha puretaan ja tehdään uudisrakennus (140 hp)	8 500						300	4200
19	Taikalampun päiväkotikoulu, vanha puretaan ja tehdään uudisrakennus (224 hp)	10 000							300
20	Wellamon korjaus- ja muutostyöt	15 000						400	9000
21	P-Paraatiin liittyvät Teatterin ja Kaupungintalon ulkopuoliset työt	800	800	50	750				
22	Palokan liikuntahalli ²⁾	6 000			200	5 800			
23	Sisäpelihalli, nimetään myöhemmin palveluverkkoselvityksessä ²⁾	5 200					200	2000	3000
24	Jalkapallohalli, Huhtasuo ³⁾	18 000			5 000	13 000			
25	Kulttuurihanke (kirjasto, museot, nimetään myöhemmin)	45 000				500	10 000	17 000	17 500
Yhteensä		299 810	38 286	28 036	56 380	58 100	50 900	43 900	41 500

lihavoitu = hankesuunnitelma hyväksytty (Tipa johtokunta/k.hall./k.valt)

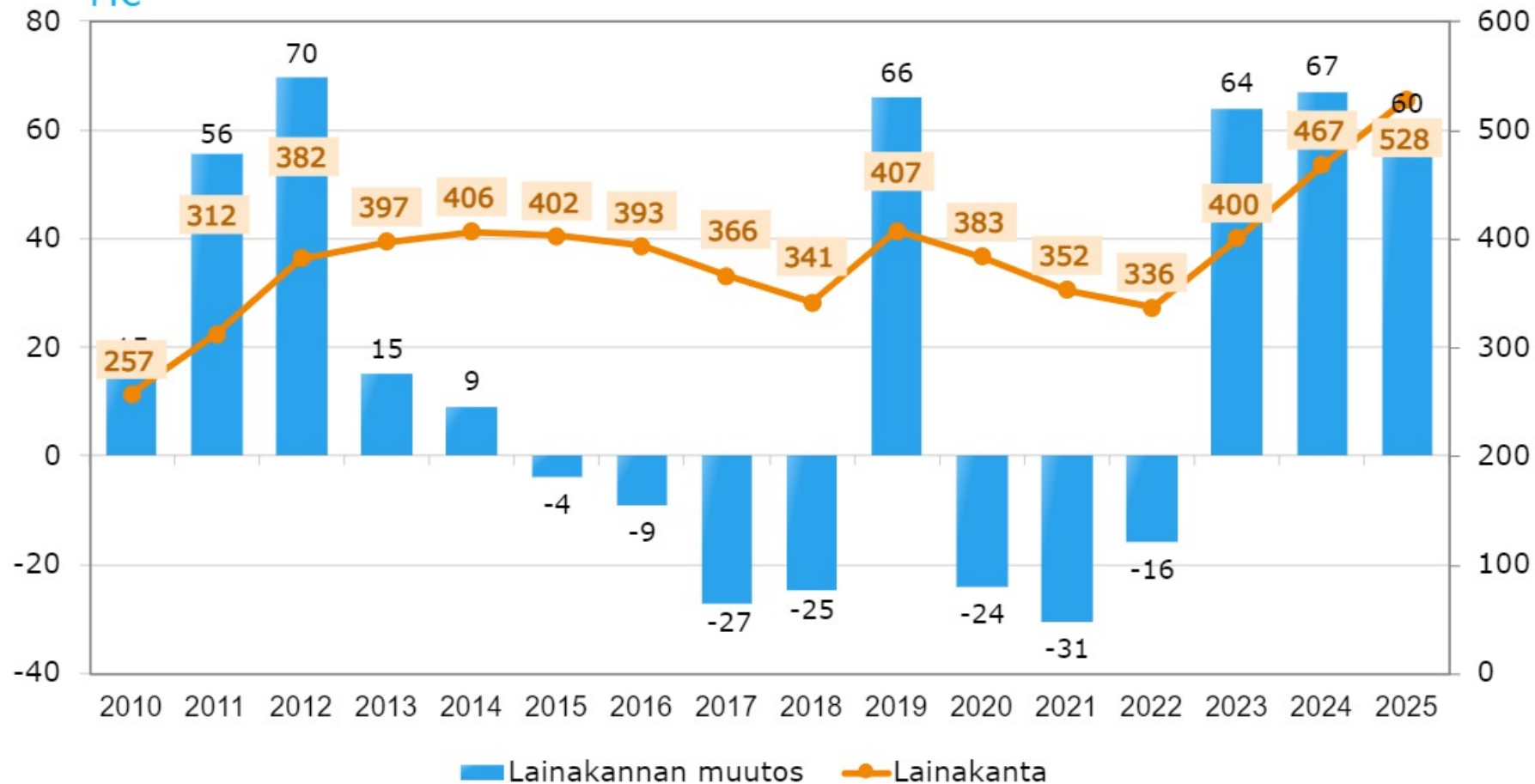
¹⁾ Kristilliselle koululle vuokrattava kohde, summa sis. alv 24 %

²⁾ Liikuntapalvelujen priorisoimat kiireelliset hankkeet

³⁾ Liikuntapalveluiden investointiohjelmasta Tipalle siirtyvä hanke

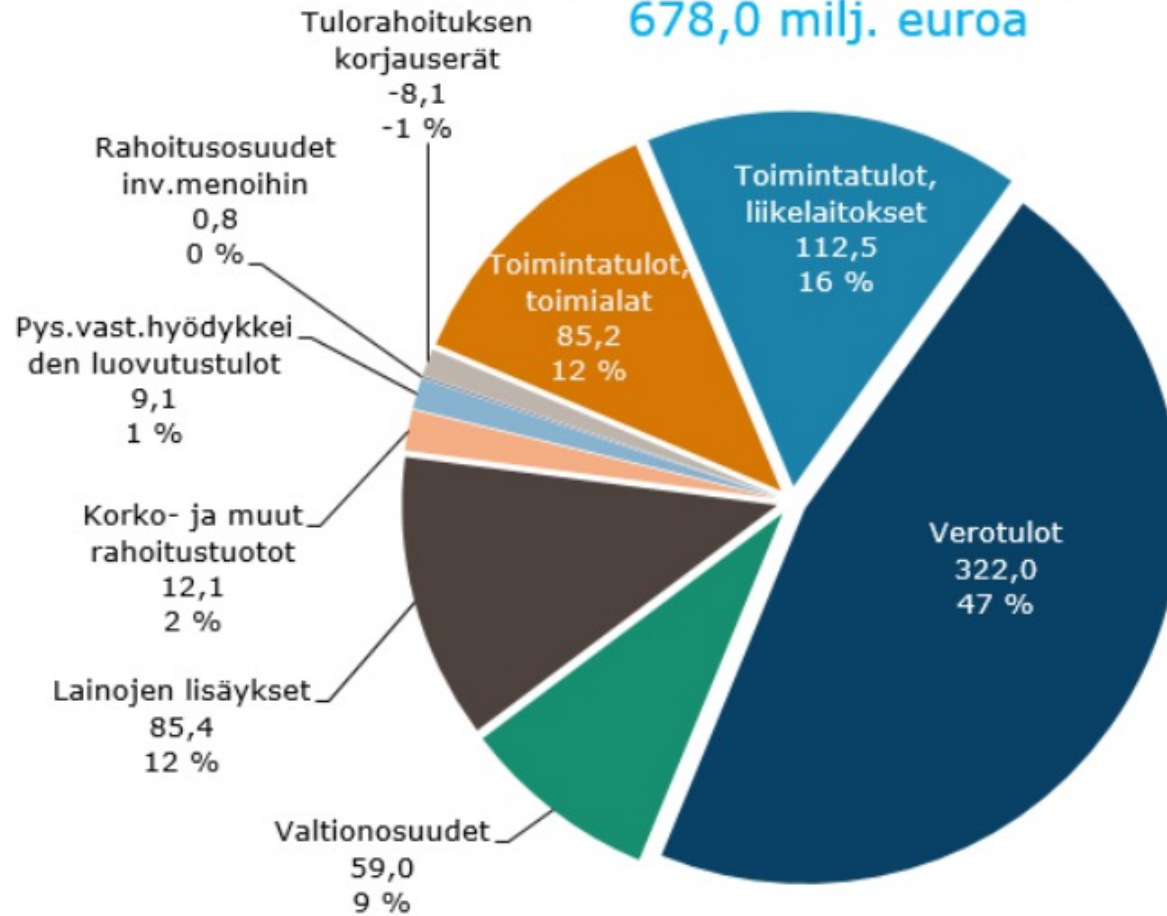
KAUPUNGIN LAINAKANNAN KEHITYS 2010-2025

Lainakanta ja lainojen vuosimuutos
M€

KOKONAISTULOT TA 2023

KOKONAISTULOT TA 2023 678,0 milj. euroa

KOKONAISMENOT TA 2023

TYTÄRYHTEISÖJEN TALOUDELLISET JA TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Liite 4

JYVÄSKYLÄ-KONSERNI TA2023

Tilapalvelu

Jyväskylän kaupunki

Kylän kattaus

Tytäryhtiöt

Osakkuusyhtiöt

Kuntayhtymät

Säätiöt

Kiinteistöyhtiöt

Muut yhtiöt

Asunto- ja kiinteistöyhtiöt

Muut yhtiöt

Education Facilities Oy 100 %	Alva-yhtiöt Oy 100 %	Ki Oy Säynätsalon Palvelukeskus 48,9 %	Jyväskylän Hippos GP Oy 29,4 %	Jyväskylän Koulutuskuntayhtymä Gradia 59,1 %	Jyväskylän Asumispalvelusäätiö sr
Jykia Oy 84,9 %	Jyväskylän Vuokra-asunnot Oy 100 %	Keljonkankaan Palv.keskus Oy 44,8 %	Jyväskylän Hippos KY 30,2 %	Keski-Suomen liitto 51,3 %	Keski-Suomen Sairaskotisäätiö sr
Jyväskylän Jäähalli Oy 100 %	Jyvä-Parkki Oy 100 %	As Oy Jyv Lutakon Lähipalv.talo 33,9 %	Jyv Hippoksen Kehitys Oy 33,3 %		Jyv Rintamamiesveteraanien Asuntosäätiö sr
Ki Oy Jyv Huhtasuon koulukeskus 100 %	Jyv Seudun Puhdistamo Oy 87 %	As Oy Jyv Säästökeskus 31,9 %	Monetra Keski-Suomi Oy 35,5 %		Jyv mlk:n Veteraanien Asuntosäätiö sr
Korpilahden Virastok Oy 100%	Mustankorkea Oy 80,0 %	Ki Oy Palokan Liikekeskus 32,7 %	Kankaan Palvelu Oy 33,3 %		Jyväskylän Paviljonkisäätiö sr
Ki Oy Tikkakosken Terveysasema 100 %	Jyv Ammattikorkeakoulu Oy 90 %	Ki Oy Palokan Nisulankulma 23,6 %	Jyväskylän Messut Oy 26,5 %		
Ki Oy Jyv Lääkäritalo Oy 55,8 %	Jyv Yritystehdas Oy 62,3 %	As Oy Jyv Kauppakatu 23; 25,0 %	Korpilahden Satama Oy 49,9 %		
Ki Oy Kinkomaan Vitapolis (eso) 54,3 %	Työterveys Aalto Oy 96,7 %	As Oy Kuokkalan Toritalo 21,8 %			
		Huhtakeskus Oy 41,1 %			
		Ki Oy Riikankulma 48,0 %			

- Konsernirakenteesta poistuvat 1.1.2023 alkaen hyvinvointialueuudistuksen myötä Keski-Suomen sairaanhoitopiiri -kuntayhtymä ja Keski-Suomen pelastuslaitos -liikelaitos.
- Työterveys Laine Oy on myyty vuoden 2022 aikana.
- Jyväskylän Paviljonkisäätiö sr:n toiminta on lakkautettu, koska säätiö on myynyt Paviljonkirakennuksen kaupungille. Muodollinen lopettaminen siirtyy vuodelle 2023 säätiörekisterin pitkittyneiden käsittelyaikaisten takia.
- Jyväskylän Asumispalvelusäätiö sr:n ja Korpilahden Satama Oy:n toiminnan lakkauttaminen on vireillä ja Jyväskylän Rintamamiesveteraanien Asuntosäätiö sr poistuu konsernirakenteesta säätiön sääntömuutoksen myötä.

TYTÄRYHTEISÖJEN TALOUSLUVUT TA 2023

9 keskeisimmän tytäryhteisön tulostaulu TA 2023

Yhteisön nimi 1 000 euroa	Omistus- osuus	Liike- vaihto	Liikev. muutos	Tulos	Laina- kanta	Lainojen muutos	Henki- löstö	Tuloutus	Voitto- varat
Alva-yhtiöt Oy (kons)	100,0 %	279 882	-22 338	8 531	428 226	-12 300	241	10 120	49 846
Jyv Ammattikorkeakoulu Oy (kons)	90,0 %	77 100	3 919	-965	0	0	780	0	26 019
Jyväskylän Vuokra-asunnot Oy (kons)	100,0 %	53 192	2 491	0	216 317	-2 109	40	0	387
Mustankorkea Oy (kons)	80,0 %	23 141	1 214	1 234	3 485	-929	62	400	6 366
Jyvä-Parkki Oy (kons)	100,0 %	9 839	-61	1 634	32 350	13 428	11	0	12 667
Jykie Oy (kons)	84,9 %	8 678	951	1 189	50 700	-462	6	400	9 730
Jyväskylän Seudun Puhdistamo Oy	87,0 %	8 181	273	0	29 094	-2 629	16	0	-1
Education Facilities Oy (kons)	100,0 %	3 632	20	541	29 909	-1 087	1	0	4 867
Jyväskylän Jäähalli Oy	100,0 %	673	-8	0	4 500	0	0	0	-4 730
YHTEENSÄ		464 318	-13 539	12 164	794 581	-6 088	1 157	10 920	109 882

Omistusosuus = Kaupungin suora ja välillinen omistusosuus 30.9.2022

Tulos = Konsernin tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja

Voittovarat = Emoyhtiön osingonjakokelpoinen vapaa oma pääoma

- Yhtiöiden liikevaihto laskee vuoden 2022 tilinpäätösennusteeseen nähden -13,5 M€. Liikevaihto laskee eniten Alvalla (-22,3 M€), koska sähkön hintojen arvioidaan laskevan poikkeuksellisen korkeasta tasosta. Liikevaihto kasvaa eniten Jämsällä (3,9 M€).
- Yhtiöiden yhteenlaskettu tulos arvioidaan olevan 12,2 M€, joten yhtiöt vahvistavat kaupunkikonsernin tulosta.
- Kaupunkikonsernin lainakanta laskee 1,2 miljardista eurosta 1,0 miljardiin euroon, sillä kaupungin osuus Keski-Suomen sairaanhoitopiirin lainoista poistuu konsernin lainakannasta. Konserniyhtiöistä lainakanta kasvaa eniten Jyvä-Parkilla (13,4 M€) uusien investointihankkeiden johdosta (erityisesti vuonna 2023 valmistuva P-Kangas 2 pysäköintitalo) ja laskee eniten Alvalla (-12,3 M€).

TYTÄRYHTEISÖT (1/9)

Yhtiö	Tavoite	Mittarit	Lähtötaso	Tavoitetaso 2023
Alva-yhtiöt Oy	Kaukolämmön hinta ei merkittävästi poikkea kymmenen suurimman kaupungin keskiarvosta	Kaukolämmön hinta verrattuna verrokkikaupunkien hintaan	Vuonna 2021: kaukolämmön hinta toiseksi alhaisin kaikissa talotyypeissä (ET tilasto)	Kaukolämmön hinta ei merkittävästi poikkea kymmenen suurimman kaupungin keskiarvosta
	Hiilineutraali energiantuotanto	Ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi luodun tiekartan toimenpiteet	Puun käytön nostaminen 2021. Päätös lopettaa hiilen käyttö Rauhalahdessa 2021. Woodspin LP-laitoksen päätös ja toteutus 2022. Tuulivoimainvestoinneista päätös vuonna 2022.	Investointipäätös JSP lämpöpumppulaitteisto vuoden 2023 aikana. Alva on mukana tuulivoimainvestoinneissa Suomen Hyötytuuli Oy:n kautta (Alvalla 1/8 omistusosuus yhtiöstä).
	Pääoman tuotto hyvällä tasolla	Sijoitetun pääoman tuotto -%	Vuonna 2021: 4,3 % Ennuste 2022: 7,5 % (kaikkien aikojen korkein)	4,2 %
	Kysyntäjoustop lisääminen	Toimenpiteet kysyntäjoustop lisäämiseksi	Kysyntäjoustop pilottikohteet. Kehitetty digitaalista alustaa.	Omistajakaupungin tilapalvelun kiinteistöjen kysyntäjoustop mahdollisuudet kartoitettu ja suunnitella käyttöön otosta vuonna 2023.
	Yhtiön toimittamien vesi- ja energiapalveluiden toimitusvarmuus hyvällä valtakunnallisella tasolla	Vesi- ja energiapalveluiden toimitusvarmuus suhteessa valtakunnalliseen tasoon	Vesi- ja energiapalveluiden toimitusvarmuus on ollut vuonna 2021 ja alkuvuoden 2022 aikana vähintään valtakunnallista keskitasoa.	Vesi- ja energiapalveluiden toimitusvarmuus on valtakunnallista keskitasoa tai parempi

TYTÄRYHTEISÖT (2/9)

Yhtiö	Tavoite	Mittarit	Lähtötaso	Tavoitetaso 2023
Jyväskylän Ammattikorkeakoulu Oy	Vetovoima	Ensisijaiset hakijat/aloituspaiikat	Vuonna 2021: 3,7 Ennuste 2022: 4,1	4,5
	Yrittäjyyden vahvistaminen	JAMKin opiskelijoiden käynnistämät uudet yritykset (kpl)	Vuonna 2021: 18 Ennuste 2022: 20	25
	Rahoituspohjan vahvistaminen	OKM:n rahoituksen ulkopuolisen rahoituksen osuus liikevaihdosta (%)	Vuonna 2021: 26 % Ennuste 2022: vähintään 20 %	20 %
	Aluevaikuttavuus Jyväskylän kehitysalustojen kautta	Yhteisten hankkeiden määrä, joissa Jamk mukana	Vuonna 2021: 7 Ennuste 2022: 5	4

TYTÄRYHTEISÖT (3/9)

Yhtiö	Tavoite	Mittarit	Lähtötaso	Tavoitetaso 2023
Jyväskylän Vuokra-asunnot Oy	Asuntojen käyttöaste on korkea	Käyttöaste, %	Vuonna 2021: 95,6 Ennuste 2022: 95,8	96,0
	Asukaskastyytyväisyys hyvällä tasolla	Asukastyytyväisyys, yleisarvosana asteikolla 1-6	Vuonna 2021: 4,3 / 6,0 Ennuste 2022: 4,3 / 6,0	4,3 /6,0
	Kohtuuhintainen asuminen	Vuokrataso suhteessa Jyväskylän vapaarahoitteisten vuokra-asuntojen keskivuokriin	Vuosi 2021: 21 % alhaisempi Ennuste 2022: 19 % alhaisempi	18 % alhaisempi
	Kohtuuhintaisen kysyntää vastaavan asuntokannan määrällinen lisääminen	Uudishankkeet, asuntoja kpl	Vuonna 2021: 32 Ennuste 2022: 54	77 + 90 (sote)
	Uusien asumisenratkaisujen kehittäminen	Valmistuneet uusien asumisenratkaisujen kohteet, asuntoja kpl	Vuosina 2021 ja 2022 omaksilunastusmalli n kehittäminen ja talon rakentamisen käynnistyminen.	Omaksilunastusmallilla toteutettavan pilottikohteen markkinointi ja valmistuminen (35 asuntoa).

TYTÄRYHTEISÖT (4/9)

Yhtiö	Tavoite	Mittarit	Lähtötaso	Tavoitetaso 2023
Mustankorkea Oy	Yhtiön tulee hoitaa omistajakuntiansa jätehuollon palvelutehtävät kustannustehokkaasti	Kiinteistöliiton indeksitalovertailussa jätehuollon kustannukset verrattuna muihin kuntiin.	Vuoden 2022 vertailussa Jyväskylä 8. edullisin	Vuoden 2023 vertailussa Jyväskylä edelleen 8 edullisimman joukossa.
	Yhdyskuntajätteen materiaalikierrätysaste valtakunnallisten tavoitteiden mukaiset	Materiaalihyötykäyttö-%	Vuonna 2021: 46,2 % (ilman keräyspaperia)	Vuonna 2023 >48,0 % (ilman keräyspaperia)
	Asiakastyytyväisyys hyvällä tasolla	NPS-palautemittari	Vuosi 2021: NPS 67 Vuosi 2022: NPS 71	Vuonna 2023 NPS >70
	Yhtiön taloudellinen kannattavuus vakaa	Liikevoitto / eur	Vuonna 2021: n. 576.000 euroa Ennuste 2022: n. 450.000 eur	Vuonna 2023 > 550.000 euroa

TYTÄRYHTEISÖT (5/9)

Yhtiö	Tavoite	Mittarit	Lähtötaso	Tavoitetaso 2023
Jyvä-Parkki Oy	Yhtiö on aktiivisesti mukana kaupungin kehittämishankkeissa	Kehittämishankkeiden määrä	Yhtiö ollut mukana pysäköintihankkeiden kehittämisessä ja tehnyt toimenpiteitä keskustassa asioivien määrän kasvattamiseksi	Mukana vähintään kolmessa eri kehittämishankkeessa ja yhtiön tulee tehdä osaltaan toimenpiteitä keskustan asiakasmäärän kasvattamiseksi
	Moovy pysäköintien kasvu	Moovy pysäköintien määrän kasvu	Vuonna 2021: pysäköintejä 469.050 kpl Arvio 2022: pysäköintejä 700.000 kpl	10 % kasvu
	P-Kangas rakentaminen tavoitehintaan	Rakennuskustannusten kokonaismäärä	Budjetti 14,6 M€ (hankesuunnittelussa toimenpiteitä kustannusten alentamiseksi)	14,6 M€
	Kokonaispysäköintien määrän kasvattaminen	Kokonaispysäköintien määrän kasvu	Vuonna 2021: 2.301.880 kpl Arvio 2022: 2.380.000 kpl	Kasvu 5 %
	Yhtiön taloudellinen kannattavuus säilyy hyvänä	Tilikauden tulos	Vuonna 2021: 3,7 M€ Ennuste 2022: 2,0 M€	1,5 M€

TYTÄRYHTEISÖT (6/9)

Yhtiö	Tavoite	Mittarit	Lähtötaso	Tavoitetaso 2023
Jytkia Oy	Yhtiö kehittää elinkeinopoliittisesti tärkeitä kumppanuushankkeita.	Vireillä olevien kumppanuushankkeiden määrä (kpl)	Vuonna 2021: 3 kpl Ennuste 2022: 3 kpl	Vuonna 2023 vähintään 2 kumppanuushanketta vireillä
	Kohteiden vajaakäytön minimointi	Vajaakäyttöaste -%	Vuonna 2021: 0,9 % Ennuste 2022: 1,8 %	Vajaakäyttöaste < 2 %
	Asiakastyytyväisyys hyvällä tasolla	Asiakastyytyväisyys, yleisarvosana asteikolla 1-5	Vuonna 2022 kyselyn laadinta	Vuonna 2023 kyselyn testaus
	Yhtiö on taloudellisesti kannattava	Tilikauden tulos/eur	Vuonna 2021: 2,4 M€ Ennuste 2022: 2,1 M€	Vuonna 2023 1,5 M€

TYTÄRYHTEISÖT (7/9)

Yhtiö	Tavoite	Mittarit	Lähtötaso	Tavoitetaso 2023
Jyväskylän Seudun Puhdistamo Oy	Jäteveden käsittelyn yksikkökustannukset ovat kohtuullisella tasolla vertailukaupunkien joukossa.	Jäteveden käsittelyn yksikkökustannukset (Nenäinniemen puhdistamo) verrattuna vertailukaupunkeihin.	Vuonna 2021: 0,51 €/m ³ Arvio 2022: 0,51 €/m ³	Vuonna 2023: 0,53 €/m ³
	Yhtiö käsittelee puhdistamoille johdetut jätevedet voimassa olevien ympäristölupaehtojen mukaisesti.	Jätevesien käsittely ympäristölupaehtojen mukaisesti:	Vuonna 2021 toteutui Arvio 2022: Toteutunee Nenäinniemen osalta, Korpilahdella ei aivan toteudu.	Vuonna 2023: Toteutuu Nenäinniemen ja Korpilahden puhdistamoilla
	Yhtiö luo laskentamallin yhtiön hiilijalanjäljen laskentaan	Valmistunut mittaristo/ laskentajärjestelmä	Vuonna 2022: käynnistetty hiilijalanjäljen laskentajärjestelmän laatiminen	Vuonna 2023: Laskentajärjestelmä mittaristoinen valmis
	Energiansäästö prosessikohtaisesti	Prosessikohtainen energiankulutuksen seurantajärjestelmä	Vuonna 2022 käynnistetään prosessiraportointiin perustuvan prosessikohtaisen energiankulutuksen seurantajärjestelmän rakentaminen	Vuonna 2023: Prosessikohtainen energiankulutuksen seurantajärjestelmä on valmis ja otettu käyttöön.

TYTÄRYHTEISÖT (8/9)

Yhtiö	Tavoite	Mittarit	Lähtötaso	Tavoitetaso 2023
Education Facilities Oy	VPT Siiven toimistorakennuksen tilojen vuokrausaste korkea	VPT Siiven toimistorakennuksen tilojen vuokrausaste -%	Vuonna 2021: 95 % Arvio 2022: 100 %	100 %
	VPT Siiven C4-tontin muodostus ja tontin myynti	Toteutettu tontin muodostus ja tontin myynti	Vuonna 2022: Tontin muodostuksen ja tontin myynnin valmistelu	Tontti muodostettu ja tontin myynti toteutettu
	EF:n kiinteistöjen (Ristonmaan ateriakeskus ja Mankolan koulu) siirto kaupungin suoraan omistukseen 2023 loppuun mennessä	Toteutettu kiinteistöjen siirto	Vuonna 2022: valmisteltu/selvitetty kiinteistöjen siirtoa	Kiinteistöjen siirto kaupungin Tilapalvelun hallintaan toteutettu vuoden 2023 aikana
	EF:n taloudellinen kannattavuus vakaa	Liikevoitto/ eur	Vuonna 2021: 2.156.000 eur Ennuste 2022: 217.000 eur	541.000 eur

TYTÄRYHTEISÖT (9/9)

Yhtiö	Tavoite	Mittarit	Lähtötaso	Tavoitetaso 2023
Jyväskylän Jäähalli Oy	Yhtiön tulee toimia kannattavasti ilman kaupungin lisäpanostusta.	Toiminnan järjestäminen ilman kaupungin lisärahoitusta (antolaina tai takaus)	Vuosi 2021 ja arvio 2022: Ei lisäpanostusta kaupungilta	Vuosi 2023: Ei lisäpanostusta kaupungilta
	Yhtiö pyrkii nollatulokseen ja perii osakkailtaan vastiketta hoito- ja rahoituskuluja vastaavan määrän.	Tilikauden tulos	Ennuste 2022: Tilikauden tulos 0	Vuosi 2023: Tilikauden tulos 0
	Yhtiön tulee toimia aktiivisesti Hippos-hankkeen kehittämistyössä ja edistää hanketta omalta osaltaan.	Hippos-hankkeen edistäminen	Yhtiö edistänyt Hippos-hanketta omalta osin vuosina 2021 ja 2022 ja kaupunki lunastanut yhtiön kokonaan omistukseensa.	Yhtiö toimii aktiivisesti ja edistää Hippos-hanketta omalta osaltaan.

JYVASKYLA.FI

Kasvua ja liikettä.